

ТРИ ЦЕНТИ РІК ХХХІІ Ч. 219 Джерси Сіті, Н. Дж., п'ятниця, 19 вересня, 1924. VOL. XXXII. No. 219. Jersey City, N. J., Friday, September 19, 1924. THREE CENTS

Ла Фолет зв'язує Куліджа з нафтовими скандалами.

ВАШИНГТОН, 17 вересня. — Заряд виборчої кампанії сенатора Ла Фолета видав агітаційну книжочку, в якій звучить імя президента Куліджа з нафтовими скандалами. Начальником, про котрого часто згадується в тегерах видавця вашигтонської газети "Пост-Тад", мавши, після сів Ла Фолета, бути самим президентом Куліджа. Та сама книжочка звиняє кабінетових міністрів Куліджа 30 надруги урядової влади та називає адміністрацію Куліджа оргією коупівки (перекрута). Книжочка надає також адміністрацію Вулсона, головно за абсолютистичної практики генерального прокуратора Палмера.

ДЕРВИС КРИТИКУЄ УРЯД:
ДЕ МОЙН, Айова, 17 вересня. — Демократичний кандидат Девіс висловив тут передвиборчу промову, в якій критикував остро теперішній уряд за його тарифну та податкову політику. Він закликав, що теперішня тарифна помагає кільком багачам коштувати широких мас населення та що републіканський уряд повинен всі добрі податки провсти від демократів. Він закликав виразно за приступленням до Ліги Народів.

РЕПУБЛІКАНЦІ ВЖЕ ПРИЗНАЮТЬ СИЛУ ЛА ФОЛЕТА.
ВАШИНГТОН, 17 вересня. — Заряд виборчої кампанії Куліджа вже добачує небезпеку в кандидатурі сенатора Ла Фолета та приказав своїм місцевим агітаторам звернутися всю силу проти нього. Місцева організація в Нью Йорку вже й починає спеціальні курси для поборовання Ла Фолета. Заряд републіканської партії заперечує, боується Кулідж накликав Вулбера з Каліфорнії тому, що він там шкодив йому; Кулідж каже, що він мусить нарадитися з ним в справі фальшоти.

БОРОТЬБА ПРОТИ КЛЕНА.
БОФАЛО, Нью Йорк, 17 вересня. — Державний прокуратор заявив, що він буде поводитися за всі свої початки з процесу проти Ку-Клукс-Клана за порушення стейтського закону Вокера, котрий приказує всім потайним організаціям подати урядови спис всіх своїх членів.

САНТЕ ФІ, Нью Мексико, 17 вересня. — Сейтова демократична конвенція прийняла в своїй виборчій платформі точку, в якій осуджує організацію Ку-Клукс-Клан; резолюція заявляє, що ця організація мусить осуджувати кожний, хто вірить в американські ідеали.

ЮНІА ЗА ПИВОМ.
АТЛЕНТИС СІТІ, Нью Йорк, 17 вересня. — Конвенція юніа пивоберів ухвалила резолюцію, в якій домагається від конгресу дозволу на виріб та торговлю пивом і легкими вианми.

ЮНІА МАШИНІСТІВ ЗА ЛА ФОЛЕТОМ.
ДІТРОІТ, Мічиген, 17 вересня. — Збори юніа машиністів постановили попірати президіяційну кандидатуру сенатора Ла Фолета. Конвенція висказує надію, що кампанія положить основи під постійну політику партії.

ПРОТИ ОБТИНАННЯ РОБІТНИЧОЇ ЗАПЛАТИ.
НЬЮ ЙОРК, 17 вересня. — Тут відбувся збори урядників, юніа робітників теляноголово для придумання способу запобіження обіжнуванню робітничої заплати фабрикантами. Збори рішили не викласти страйку, але погубити робітничу організацію серед робітників свого промислу.

ВИБУХ У ФАБРИЦІ.
ФІШКІЛ, Нью Йорк, 17 вересня. — В місцевій фабриці штучних огінів наступив вибух штучних огінів. Вибух був такий сильний, що вивалив стіну фабрики та викинув туди одного з робітників на 300 стій на горіх. Куски дерева, розбитого вибухом, пробіло його тіло в кількох місцях. Крім свого вибух поклавши двох других робітників.

НАСЛІДКИ ПРОЦЕСУ ПРОТИ МОЛОДИХ МІЛОНЕРІВ-УБИНИКІВ.
ШІКАГО, Іллінойс, 17 вересня. — Оборонці Вілема Далтона, молодого злодюби, що ставав тут на суд обласований за крадіж вартісних паперів на три чверти мільона доларів від одного місцевого банку, покшизувалися на вирок у справі. Ловба й Лополова та домагалися легкого вироку мари для підсудного. Присяжні судді звільнили обвиняемого від вини й кару.

Тут також другий злочинець думає оперту свою прозбу о помилування від смері в справі Ловба й Лополова. Є ще мільоний убийця Гренті, котрого страчане має відбутися для 17 жовтня. Більші місцеві організації закликають за помилуванням Грентіа.

Зате в місті Болтимері вживають смерти для молоді хлопці, які обрабували й вбили одного золотника. Суд звільнив їх відляти о помилування, опертай на їх молодий вік.

НЕМА НАДІЙ НА ВРАТОВАННЯ ЗАХІПНИХ МАЙНЕРІВ.
КЕМБЕРДЖ, Вайомінг, 17 вересня. — Ратушкова акція для добуття майнерів, захіпаних вибухом газу в копанні вугля, поступає скоро: виведала нікого не має надії, щоб з копанні добути кого живого. Досі добуті заклали 35 тис. фунтів обрідку, колишній так остає ще 15 мільонів, але майнери кажуть, що там може бути ще більше, як і інші копанні цього району.

БЛИЗЬКО МІЛОНА ШКІЛЬНИХ ДІТЯЙ В ОДНІЙ МІСТІ.

В народних школах міста Нью Йорку записалося свого року 979.462 дітей. Є се о 21.086 дітей більше, як було минулого року.

САМОВЕЛИЧСТВО ВЕТЕРАНА ВЛОМНИКА.

Ньюйорська поліція переловила йа рабунку в одній домі ветерана великої війни. Коля вломник побачив, що нікуда йому втікати, він вистрелив собі в голову та вбився на місці.

ПОДОРОЖ ДОВКОЛА СВІТА.

Омага, Небраска, 17 вересня. — Американські летуни що летять довкола землі, приїхали сюди з Шінгаю і збираються вилітати завтра у дальшу дорогу до міста С-т. Джозефа, в Сейті Месурі.

ВЕЛІТЕНСЬКИЙ ЗІД СПІВАКІВ У ГАНОВЕРІ.

На 9ій зїзд співаків приїждо до Гановера 40.000 співаків. Хор, який співав на світі відритий зїзду складався з 10.000 осіб під диригентурою проф. Волгекута. Похід співаків урядом тривав 4 години.

ЗВІР.

Вольф Фаві, виванник скеліку приїзду Кор. Янгин у Лавої знавдо до себе двоє малолітніх дівач і знасудував їх. Гнат Мільчю в Бібрі коресювского повіту знасудував 12-літню Олександру Солкотуню, почим її задусила, а трупа затанув в лісній гушавину. Лев Мауек в Познано, викнувся свою 18-літню наречену Софію Рреггеріву через вікно. Тяжко покладінену перевезено до шпиталю.

ТАКОЖ РЕКОРД.

Сучасні Польща відквіт своєю, з аски союзницькіх постанов, мала уже десять урядів, чим мабує осгуджує світовий рекорд. Натомість внутрішній рекорд короткотривалости здобув кабінет Даліньського, який володів усього... три дні.

ЯГЕЛЮ НА ЗАМАРСТІНОВІ.

Самі польські часописи доносили, що командити львівських постерунів в Замарстинові і Голоску великим є беззастанно півні, рідко коди урядують пересиджуючи постійно по шпиках. Те саме роблять і некомпандуючі поліціанти. Дня 20. і. м. приловив наприрмі одні санітарний жовнір на улиці "Львовських дзвонів" одного з польських поліцаїв Ягелю в хвості, коли цей хотів знасудувати 16-літню Аделю С. Обурений в перепинюванню "урядуванию" Ягелю вбрав батігет а відтак за револьвер, який він був наробиити багато ліки; тий більше, що був пияч, як би не люде, що збіглися і відляпи поліцаї на постеруток...

ПІДСУДСКІ В СИНАГОЗІ.

Вшепольські газети рвуть собі волосся з голови; бо Пісудський, який недавно був в остроді на Волині відлядала тамошню синягозу і пошудував у руку рабіна, який йому удинив благословенства. Одина з газет пише: "Пісудський сваявоний, і маюсо, вступає до наших святихнх стільки з мусу, а до біжницької діє і годинами пересиджував з намісто для Ізраїля злобув".

ХОЧУТЬ ЗВОРОТУ НІМЕЦЬКИХ КОЛОНІЙ.

Берлін, 17 вересня. — Нині отворено ту Конгресі Німецької Колоніальної Ліги. На конгресі зібралось багато німецької аристократії, високіх колоніальних урядників, офіційна фальоти армії. Збори отворив князь Вестарп, що був колись пруським міністром для козоний. Він домагався звороту колоній Німеччині. Багато других бєдинників підносили потребу розпочати міждержавні заходів в цьому напрямі.

ПОЛІЦІА ЗАМИКАЄ КАНЦЕЛЯРІЮ ЛЮДЕНДОРФА.

Берлін, 17 вересня. — Німецький уряд приказав замкнути уряд, генерала Людєндорфа в Мюнхені та арештувати багато його прихильників. Уряд каже, що він погнав на докази, що генерал приготував новий замах на републіку.

АРЕШТ УВІНИКА ВОРОВСЬКОГО.

Фенєва, Швайцарія, 17 вересня. — Поліція арештувала нині в ночі Марію Конрад, котрий свого часу убив був більшовицького комісара Вороського, а поставлений на суд був звільнений. Конрад догнана тепер револьвера та відгромажує, що буде стріляти до дімнат, що ташованув в реставрації. Револьвер був набиитий. Арештований догдує опираєся поліції, котра догадується, що він мусів бути під впливом якогось будуючого средства.

ЧУМА В АСТРАХАНСЬКІЙ ГУБЕРНІ.

Російські часописи доносили, що в астраханській губернії від 15. липня до 10. серпня зарєстровано 823 випадки чуми, з чого, 698 смертельних. Цілу губернію поділено на санітарні округи, поміж якими значені кварталтану.

ПАМ'ЯТИНИ КАРЛА МАРКСА У МОСКВІ.

Рада народних комісарів призначала комісарів просяти 26 тисяч золотих рублів для приотових робіт для збудування пам'ятника Карлови Марксови в Москві.

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ "СВОБОДИ"?

КОЛИ ШЕ СЕІ ЧАСОПИС НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ П СЕБІ САС.

"СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописів в новім і старім краю.	
"СВОБОДА" виходить кожного дня з великою надією і світлом.	
"СВОБОДА" подає цінаві новини американські і ізраїльські.	
"СВОБОДА" також подає надкожні відомости з теперішніх подій в старім краю.	
ПЕРЕДПЛАТА ВІНЮСИТЬ:	
В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ НА ЦІЛИЙ РІК	\$ 7.00
" НА ПІВ РОКУ	\$ 3.75
" НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.00
В ДЖЕРСІ СІТІ, КАНАДІ ТА ГРАНИЦЕЮ:	
" НА РІК	\$10.00
" НА ПІВ РОКУ	\$ 5.50
" НА ТРИ МІСЯЦІ	\$ 2.75

Звертається увагу, що на кредит відному не виславляється часопис.

"СВОБОДА", 83 Canal Street, JERSEY CITY, N. J.

ДРУКАРНЯ

У НАРОДНОГО СОЮЗА "СВОБОДА"

всюди створює, дешево і на час всієї друкарської роботи як: статуті, програми і тижетні на концерти, предтавлення, пікети і бачі, як також коверти і листи ПАПЕРИ ДЛЯ БРАТІСЬ, ТОВАРИСІВ І СЕБІТРИВА. Простіть всі відляти У. Н. Союз удинити всі асистири заповнення до списку власної друкарні на адресу: "СВОБОДА", 83 Canal Street, JERSEY CITY, N. J.

НАПАД БАНДИТІВ НА ОДЕСЬКИЙ ЛЮДІД.

Англійські часописи доносили з Одеси, що невідомі бандиці спричинили вискочення зі шин поїзду Одеса-Москва. В поїзді зналася пожежа. Багато осіб з причини поларення померло, багато віднесло рани.

ЗА УКРАЇНСЬКИЙ ГАРБ.

Є в Корці на Волині хлопцев самоука маляр. Одного разу забавою йому нарисувати наш український тризуб. Було нічного, колиб не побачило цього страшного знаку поліція. Хлопця заарештували і почали павчати, мабути, що треба рисувати; Питався хлопець — за віщо? — це більше "навадил". Нарешті випустили, а знакоми почали хлопця жалувати. Нічого жаліти — кавав хлопець — це добре, що так павчав, бо певне не я перший ї останній, то може кого і наведу на дорогу і розум".

ВІПЛИВ МАРСА НА ПОГОДУ.

Стан погоди, який переживаємо, приписують астрологіям. Марсови. Вони то заволають на вереснь цілий ряд атмосферичних забурень, з яких найбільшій припадають на день 13 і 29 вересня. З початком місяця має бути погода нестійка, дощова; температура понизиться і щойно коло 13 вересня заволають астрологи бурю. Погода наступити щойно 15 вересня і триватиме до 21, почим температура знову спаде і пичнуть дощі та вітри. Кінець місяця буде нормальний.

ПЕРЕДПЛАТНИКОВІ

РАДА НАРОДНИХ КОМІСАРІВ ПРИЗНАЛА КОМІСАРІТОВИ ПРОСЯТИ 26 ТИСЯЧ ЗОЛОТИХ РУБЛІВ ДЛЯ ПРИТОВИХ РОБІТ ДЛЯ ЗБУДУВАННЯ ПАМ'ЯТНИКА КАРЛОВИ МАРКОВИ В МОСКВІ.

Ліга Народів знова запрошує Злучені Держави.

ЖЕНЕВА, 17 вересня. — Субоюмісти Ліги Народів для розуруження прийняв одностайно резолюцію, в якій просять повні збори Ліги, щоб вони віднеслись до Злучених Держав та просили американський уряд взяти участь у нарадах, що мають виробити остаточний план розуруження. На зборах субоюмісти йшли довгі дебати над справою державних союзів серед держав, належачих до Ліги Народів. Французькі делегати побивалися, щоб такі союзи були дозволені.

ЗА МАЛА ДЕРЖАВА, ЩОБИ СТАТИ ЧЛЕНОМ ЛІГИ НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, 17 вересня. — Князівство Монако внісло до Ліги Народів прозбу о прийняте в членів, але зараз її відлякано, докладається, що Ліга Народів відкине прозбу на тій основі, що Монако за мала держава, щоб стати членом Ліги Народів. (Монако лежить над Середземним Морем, у полуднево-східній часті Франції. Воно має всего 9 квадратних миль території. Ним править князь, котрий до 1911 року був абсолютним монархом, а від того року став конституційним).

МОСКВА ГНІВАЄТЬСЯ НА ЛІГУ НАРОДІВ.

МОСКВА, 17 вересня. — Большевицькі газети дають Лігу Народів за її вмишуваннє в грузинське повстання. Вони звертаються головно проти Англії, котрій закидують порушення недляно заключеного договору. На їх думку, грузинська справа є внутрішня справа Росії, до якої чужі держави не мають права мішатися.

БЕЗРОБІТТЯ В НІМЕЦЬЧИНІ.

БЕРЛІН, 17 вересня. — Після урядових обчислень, тепер є в Німецьчині коло мільона безробітних, з якого числа коло 540.000 осіб побирає від уряду суціль безробітний паї. Уряд покладає надію на успіх плану Доса, що він принесе поправу в промисл.

КОНЕЦЬ ВЕЛИКОГО ВІДЕНСЬКОГО СТРАЙКУ.

ВІДЕНЬ, 17 вересня. — Металеві робітники Відня й онедичи, що вийшли були в числі 100.000 на страйк за підвищу робітничої заплати, прийняли нині від підприємців новий контракт, котрий їм дає 10 до 20 процентів підвищення, та вернули до роботи. До побли помогли їм електричні робітники, які в самий час переговорів замкнули електрику та не дали світла капіталістичним газетам та дорогим ресторациям.

ЗЕМЛЕПРУС У ВІРМЕНІІ.

КОНСТАНТИНОПІЛЬ, 17 вересня. — В суботу минушого тижня навістав великий землетрус шлу майже Вірменію. Він знівчив 102 оселі та убив багато людей. На ратушці населенню підівав Черволий Хрест.

ЕСПАНІЯ ВЖЕ МАЄ ДОСИТЬ ВІЙНИ В АФРИЦІ.

ТАНЖЕР, Африка, 17 вересня. — Еспанський диктатор робить заход, щоб навазати мирові переговори зі збутованими проти еспанського правління Маврикам. Хотять чути, що Еспанія не була б від того, щоб віддати Маврак великі простори своїх послистий в Африці.

РОЗБИТТЯ КОРАБЛЯ.

КВІНСТАВІ, Ірландія, 17 вересня. — Бритський торговельний паровий корабель Ейжес, що вийшов дня 3ї: серпня з Нью Йорку в Америку до Ліверпулю, в Англії, набув серед густої мряки, на півдній скляні недалеко від Seal Fed, на полудневій побережжю Ірландії. Бритський военний корабель Стівалл вяртався усю загоду розбитого корабля та б пасажирів. Один з залогі поверну на кораблі надтодним пар, віднесених підчас катастрофи. Се й була одинока жертва катастрофи. Корабель мав 5.614 тон містоти. Його спущено на воду в 1888 році.

ПІРАТ ДВАНАЙТОГО СТОЛІТТЯ.

ПАРИЖ, 17 вересня. — Тут арештовано нині капітана Джероа Макса Пфафа, родом з Німеччини, але натуралізованого американського горожанина, котрому закидують втебу бунця на море.

Один з його подвигів був напад на французький корабель Мілвагз. Дня 24. червня с-ого року, коли сев корабель плавив добу побережжя стеву Нью Джерзі, на поклад його уніа-шошо Пфаф у товаристві шістьох моряків, щоб викрасти його підпави та других пашитків. Левоу купувати з товчавими заклами до каботі капітана, щоб обговорити подробниці купу на, коли на корабель вдерлося 20 других моряків. Вони севчас напали на залогі корабля, розуружили й вилкали й зробили в морі, а опис під кошовою капітана внісали в широбу всі напикти на свій корабель. Капітан корабля внісав стій відлясти від берега на повне море та вилкали залогі апарати, щоб заласти на могла заликати поміщи з друми корабля.

Арештований Пфаф до Европи, і він каже, що він робив розбійного корабля та для арештувати. Він каже, що він мусів мусувати американські пашиткові, і покласти його в море. Коли один з них зівів зявляти як він мусів, що була за ним слідком по Европі, його арештували.

„СВОБОДА“ (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Permit for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

Subscription rates table with columns for One year, Six months, Three months and Per capita rates.

Foreign exchange rates for London, Paris, and other cities.

ПОДАТОК НА ГОЛОДНИХ

З Москви повідомляють, що „совнарком“ (совет народних комісарів) наложив примусовий податок на всіх „російських горожан“ по 4 до 250 золотих рублів.

З того податку, кажуть большевики, сподіваються зібрати \$5,000,000.

Чому воно так? Протежні, якби лише 50,000,000 горожан і горожанки зложили по \$2.00, то було-б \$100,000,000 А деж 95 мільонів доларів? Чи „горожанки“ не виконують наказів „совнарком“ на 95%, а виконують лиш на 5, ч чим же їх фінансова спроможність не пересягає 5% фінансових калькуляцій офіційно за Кремлем?

Певна річ, що одні і друге правдиве. Бо нарід в „Росії“ і дуже зубовий і цілком збайдужив до влади большевицької. Большевицькі не показують одною милою телеграмою, а не повинні своєю роботою, хотяби задля ратования большевицького гонору загранично і задля піддержання обдурюваня порожніх голів.

Щодо голодних, то вони одною рукою з Кремлю доставлять \$5,000,000, а другою рукою відтам буде ім тасаму сума віднята. Вони се знають з досладу.

МЕКДАНЕЛДІВ АВТОМОБІЛ

Англійські газети принесли таку вістку: Шотландський фабрикант-мільонер Александер Грент одержав недавно титул барона. Річчасно він подарував премієрві Великої Британії автомобіль і 30,000 фунтів стерлінгів.

Виншю скандаль і преса стала шукати його коріня. Мекданелд пояснив, що Грент одержав баронство яке призначене за його дар на бібліотеку в сумі пів мільона фунтів стерлінгів, а він одержав від нього автомобіль і 30,000 фунтів стерлінгів в шерах компанії яко особистий дарунок. Сей дарунок, каже Мекданелд, він міг прийняти від Грента, бо він його шкільний товариш і давній ширий приятель. Оба вони, каже премієр, були білі, та „однин одержав мільйонів, а другий довбався найвищою становища в краю. Кождий сей дав йому дар, так се їх обох особиста справа.

Сер Александер Грент підтвердив заяву Мекданелда, додаючи від себе, що він подарував йому автомобіль на те, щоб він на старість і яко премієр не здиав собованим, тим паче, що він хорий. Крім того дар йому шерила на 30,000 фунтів стерлінгів, щоб він міг з двіденем удержувати автомобіль до смерті, а по смерті шерила мусить перейти на власність сина Грента. Свого не зробив, каже Грент, нарід, то він мусів зробити, а нарід за се повинен йому бути вдячний.

По людському нічого злого в цьому не було б. Бо що-ж, дійсно старий хорий чоловік, важко працює, а бідний, грошин на автомобіль не має і держави не дає, так що-ж злого, коли прийняв у дар від приятеля?

Але з уваги на його становище яко премієра з рамени групи соціалістичної, що боролася за засади і добулася тою боротьбою влади, таке „людське розумованне“ не оправдує того дарунок.

Мекданелд не повинен був прийняти дарунок від мільонера яко соціалістичний премієр, тим паче від того, котрому заохочує о баронство, за яке загалом не повинен був побирався.

Старий Мекданелд, заступлений соціалістичний дієч і письменник, чоловік чистий і чистих рук і томо бідний, на старість поминався, як то звичайно буває з людьми, що діються влади.

Але се менше провинився і його „ширий друг та приятель“ Грент.

Як він такий ширий приятель Мекданелда, так чому він не дав йому автомобіля се перед баронством і поки Мекданелд ще не був премієром? Або коли давав йому яко премієр, чому не заявив того аларду прилюдно, що йому ходить о се, аби старий і хорий премієр не здиав собованим і тому дав йому автомобіль і гроші на удержанне автомобіля від до смерті приятеля?

Видідав нишком-тишком, а так, що всякий міг віддати тайну. Такий то дар від мільонера, хотяб і „вдячного приятеля“ Мекданелда, щоб поспелася критика, повинен віддати „вдячному приятелю“ автомобіль і шери і ходити далі ширі. Пішки безпечніше ходити політичною дорогою, для сих, що борються проти власників дорогих автомобілів добувшись влади народової.

ВИХОДУЄТЬ СВОІХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЛЕПНОЇ СВОЄРІДНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ. НАВІЩАЄТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗУ СЕПЧАС.

Др. Ежен Левіцький.

УКРАЇНА ПІСЛЯ ВІЙНИ.

ВСТУП.

З рішенням Ради „Амбасадорів“ в Парижі з дня 4 марта ц. р. в справі східних границь в Польщі завершився один період нашої історії — перший період боротьби українського народу після великої світової війни за свою державність.

Як що вжити успіхи загальнонаціональні повендешні сараловських наредів, то — хоч це як прикро сказати — цей наш перший період, визвольної нашої боротьби скінчився неудачою. Державної самостійності ми поки що не отагнули ні на Великій Україні, ні на цих областях, які в час війни були під владою австро-угорської монархії, тобто, в Галичині, Буковині та Україні Прикарпатській.

Поправилось наше політичне положення тільки, хоч більше на раз формально на Великій Україні — в Галичині та Буковині воно стало навіть гірше, як було перед тим. Характерно: саме на областях, в яких іє усіх українських земель наш елемент отагнув на раз найвищий ступінь національної свідомості.

У біявсь втрат треба зазначити ще й втрату, яку понесла Велика Україна наслідком завойованя Польщею Волині, Холмицької, Підляшя та Підлясья, санкціоновану „мировий“ договір в Ризі а відтак і Рада Амбасадорів великодержав Англії. Однезначно, бо як раз хотіла судити що ці області будуть в якійсь разі знову українському елементу будуть знаменито авангардою Союзної України, тоді коли настане для українського народу в його цілому пора рішучої боротьби за державу незалежність та за зединення усіх українських земель в одній всеукраїнській державі.

Роль цих земель, як авангарди на західному фронті України вже навіть і розпочала. Коли ось так завершилиши ми один період нашої післявоєнної історії, то пора тепе застановити над причинами нашої хвилевої та реалітної неудачи. Кажу хвилевої, та реалітної, бо розуму, що попри неудачу були за нами і є — безсумнівно та великі успіхи. Ці успіхи в першу чергу незвичайно швидкий зріст національної свідомості в масах українського народу на цілій його території — а відтак цілий Український арені. Очіх успіхів у нас нікому не обнижувати, ні легковжити не вільно, бо як раз ці успіхи і є найважливішою та найблившою запорукою, що наша недача тільки хвилево та що (каждий з поетом) нема вже сили, якб-згасла „розвинувшись“ десь остаточною виволоженню українського народу іє ярма.

Не забуваймо, що се до недавня була на широкому світі люде, які заперечували існуванне українства, які нації, навіть такі, що й признавали, що такий нарід існує, але не в змислі державним, а як одна ратула великого державно-цивілізованого народу. А нині вже „нація“ хвилево якійсь запомороченої сплітотою шовініст іє таборних ворогів мігн повтарити се цього роду терени, по укралітство, бо на широкому світі від часу великої війни та від часу наших самостійницьких змагань всім стало ясно, що український народ в нинішньому державному значінню справді існує, а коли десьбуло і підноситься еше критика, то вона відноситься тільки до часу, коли український нарід насправді достіе, щоб при спрідатій війнишніх обставинах скласти вікни своєю українську самостійну державу.

Зближаюся до кінця моїх вступних виводів. Коли ми не вміли ще збудувати свою самостійну державу, а хочемо моменту цей приписати та успіх забезпечити, то мусимо похити з цього, щоб холодно та об'єктивно розглянути та аргументи, чому наш дотеперішній змаганя та зусилля не мали тріумфального успіху. Мусимо знати та засвоїти собі добре в нашому умі причини наших неудач. Бо в похобих наших учинюся а історія власного народу в порівнянні до історії інших народів, що вліпили перших же Рубіжів та отагну остаточно державної самостійності, повинні бути і далє докорозказом для нашої дальшої діяльності.

Отже я і поклав собі за завданне розглянути в рідційорій причини неудач в наших змаганнях до складення своєї української держави в використанні обставин після останньої великої світової війни. При цьому хочу поступати зовсім об'єктивно, без наміру, якої небув особистої критики чи догани, бо це і є відповідальним наші справи, ані ціли, яку я хочу розвільку йому отагнути мій метод має бути методом діагноста-лікаря, а не полемізаційного критика, бо тільки правельно та об'єктивно поставлений діагноз може вести до усунення хиб та удороження.

Мою розвільку дідам на дві часті — в першій з них буду говорити про Велику Україну, в другій про Галичину.

А. ВЕЛИКА УКРАЇНА.

I.

На зарані своєї державності.

Облетіли кайдани іє тіла повнолегого українського народу іє виходом російської революції.

День 12 березня 1917 року настів в наше дієне поверотини в історії українського народу.

Вже дня 19 березня — отже в тільки після виходу революції в Петербурзі — відбулася величава народня манифестація в Києві, а в слід за одєю манифестацією — день 4. До 8. Київський Конгрес“ та на днях 5. дош. иял не менш величавий Перший Віськовий з'їзд. Український нарід так довго мучений та давлений, наче бово, щоб отати весна в його житті не проминула для нього безслідно, та спіншся, щоб як змога швидше забрати голос та ступити на ноги.

Тож був організатором та який характер мали оті перші виступи пробуженої України?

На чолі народнього движенья в цей мент стояло „Товариство українських поступовців“, в якому були зорганізовані усі тодішні керманці українських національних змагань — без огляду на партії. було це товариство зовсім національне, всеукраїнське — і таким були в то пору, в се першу хвилю української революційної історії всі тодішні українські виступи та манифестації.

Всеукраїнський і національний Конгрес виставляе тех першу національно-політичну програму, яку на цей час єдино можливо та допінню — територіальної автономії для України та федеративної на цієй основі Росії.

Таку програму виставляе перший та другий віськовий з'їзди, а другий і постановою, що автономія України не

можеть здобувати власними силами.

Не було нічого красивого та більше підняючого духа в одній першій період української весни, на зарані боротьби за свою державність, як отсі віськовий з'їзд нашого, нашого мільтаріуму духом овіяної національної сили. Вже на першому з'їзді являється 700 депутатів від майже мільйонної армії 900,000 воїнк, а на другому як 2308 депутатів від мільон люда. Яка сила таї скільки надій — здавалося кожному: оправдані на красну національну будучиню!

Вслід за всім оцим твориться „Українська Центральна Рада“, в першій завзак українського національного парламенту, чи то „Краєвого Союму“ — як тоді обережно називалося — та з лона шейж ради „Генеральний Секретаріат“, перший завзак свого українського правительства.

Так Центральна Рада, як і Генеральний Секретаріат творилися іє представників усіх тодішних українських партій, тобто на всеукраїнській, чисто національній основі.

В склад Центральної влади входили: представники від губерній та міст (разом 100 членів), представники від кінських українських організацій від центральних кооперативних союзів, від центральних управ політичних партій та інших установ у загальному числі 50 членів, так що Центральна Рада числила в повному її складі в тодішній мент 150 членів, з перевагою заступництва від загалу населення української території.

Непартійним, а всенародним на компромісі усіх тодішних українських партій опертий був теж перший, Центральною Радою, покинутий до життя Генеральний Секретаріат!

Та в усій акції задля отагнення державних прав для України вивисив в се моговажну пору віськовий елемент, а в першу чергу ці, що стояли на його чолі.

Звідси виходять моговажні рішення в справі української тай і відісла іє у мнотких переннях на цей час справля перша ініціатива.

Творяться самостійно „Перший Український полк гетьман Богдана Хмельницького“ у Києві на 3000 мужиків та вимушує у тодішньої команди підлегло російського фронту його призначення.

За ним іє домаганне виділення іє армії названого фронту іє спільного збройного полку воїнк Українців, виміє іє цілком дати ним робом починку до утворення окремої української національної армії, а хоч ця справа затягується, то одна в решті решт уається вимстити важкі об'явки в цій справі у російській команді, заполоханої дерезією то її дальшою погрозою.

За починком та ініціативою тижке віськовий український комісієр та ініціативою тижке віськовий український комісієр при спільчачстві місцевої віськової організації.

Так заповідало тоді все під мотугним околком національного об'єднання та національних змагань, що ставе по боці Центральної Ради своєю національним духом овіяна армія. Як найблившою запорукою отагнення державно-національного ідеалу.

Для характеристки поглядів, якими руководилися духовні керманці тодішньої віськової акції варто подати еше яку резолюцію винесену Першим віськовим Конгресом: „З'їзд вважає вказаним висказати Ц. Р. велику подяку за її старання та заняття в історичний момент об'єднати сили українського народу, підняти його національну та політичну свідомість та зорганізувати його національну волю“.

Що даліється? Центральна Рада вислає делегатів до Временного Прав-

ТРЕТІЙ КОНГРЕС ОБ'ЄДНАННЯ

На цістві § 20. статута Об'єднання як і ухвали Головного Уряду з дня 26. серпня ц. р. полеться до загального відомо, що Третій Конгрес Об'єднання Українських Організацій в Америці відбудеться з 28. жовтня 1924 р. в Філадельфії, Па., в галі амер-уор. горожан при Норт Фрэнклін Стр. з. 847. Конгрес начнется точно о год. 9. рано і буде тривати оден день.

ПРОГРАМА КОНГРЕСУ:

- 1. Отворенне Конгресу.
2. Звіт уступального уряду.
3. Дискусія.
4. Зміна статута.
5. Федератив:
а) Політичне положення українських земель в Америці.
б) Як об'єднати тижаків на американських Українцях в змаганнях українського народу до добуття державної незалежності.
в) Про реорганізацію української школи в Америці.
6. Ухваленне резолюцій.
7. Ухваленне абсолютної уступального Уряду.
8. Вибір нового Уряду.
9. Біжні справи:
а) Справа моту Народного Комітету в Нью Йорку.
б) Заявити і внести.

Статут Об'єднання підписали: Український Народний Союз, Провісние, Січова Організація, Алга Горожан, Алга Ветеранів, Народна Поміч, Зодла Брашна та декілька менших самостійних товариств. Всі відділи згаданих організацій, оскільки складали, або зложать жертви на визвольну боротьбу (як народний податок, або з визначним значенням на пеню ших в краю як в Рідну Школу, політичну пропаганду, боеву акцію і т. п.); мають право вислати делегата на конгрес. Кождий делегат мусить висказати повноваження свого Товариства.

ЗА ОБ'ЄДНАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

О. Володимир Споїтакевич, пресд., Дмитро Штогрин, секр.

Після виходу моговажних рішень в справі української тай і відісла іє у мнотких переннях на цей час справля перша ініціатива.

Творяться самостійно „Перший Український полк гетьман Богдана Хмельницького“ у Києві на 3000 мужиків та вимушує у тодішньої команди підлегло російського фронту його призначення.

За ним іє домаганне виділення іє армії названого фронту іє спільного збройного полку воїнк Українців, виміє іє цілком дати ним робом починку до утворення окремої української національної армії, а хоч ця справа затягується, то одна в решті решт уається вимстити важкі об'явки в цій справі у російській команді, заполоханої дерезією то її дальшою погрозою.

За починком та ініціативою тижке віськовий український комісієр та ініціативою тижке віськовий український комісієр при спільчачстві місцевої віськової організації.

Так заповідало тоді все під мотугним околком національного об'єднання та національних змагань, що ставе по боці Центральної Ради своєю національним духом овіяна армія. Як найблившою запорукою отагнення державно-національного ідеалу.

Для характеристки поглядів, якими руководилися духовні керманці тодішньої віськової акції варто подати еше яку резолюцію винесену Першим віськовим Конгресом: „З'їзд вважає вказаним висказати Ц. Р. велику подяку за її старання та заняття в історичний момент об'єднати сили українського народу, підняти його національну та політичну свідомість та зорганізувати його національну волю“.

Що даліється? Центральна Рада вислає делегатів до Временного Прав-

Після виходу моговажних рішень в справі української тай і відісла іє у мнотких переннях на цей час справля перша ініціатива.

Творяться самостійно „Перший Український полк гетьман Богдана Хмельницького“ у Києві на 3000 мужиків та вимушує у тодішньої команди підлегло російського фронту його призначення.

За ним іє домаганне виділення іє армії названого фронту іє спільного збройного полку воїнк Українців, виміє іє цілком дати ним робом починку до утворення окремої української національної армії, а хоч ця справа затягується, то одна в решті решт уається вимстити важкі об'явки в цій справі у російській команді, заполоханої дерезією то її дальшою погрозою.

За починком та ініціативою тижке віськовий український комісієр та ініціативою тижке віськовий український комісієр при спільчачстві місцевої віськової організації.

Так заповідало тоді все під мотугним околком національного об'єднання та національних змагань, що ставе по боці Центральної Ради своєю національним духом овіяна армія. Як найблившою запорукою отагнення державно-національного ідеалу.

КОГДИ ДІЄТЬ НАМОВЕНТЕ ОБ'ЄДНАННЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЛЯЧНИЙ БУДЕ ВІСІД.

ІЗВА ЗАБОРОНИ „АЛЬКОГОЛЬНИХ НАПІТКІВ УПЛО ПРАВИТЕЛЬСТВО“

То приключилося в Норвегії. Там законом, як і в Америці заборонено пити вино, пиво, горілку і рум. Але внаслідок не було владення цим законом, тому влада предьявила парламентові, щоб унезагідно цей закон. Парламент не згодився, більшість голосувала проти цього правительственого предьявленого закону. Парламент мав можливість конституційно до нової державно-конституційної Росії.

